

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : **31** Ağustos **2023**
Sayı : **143**

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Nazilli Adıyla İl Kurulması Hakkında Kanun teklifimiz gerekçesiyle sunulmuştur.

Gereğini saygılarımızla arz ederiz.

Süleyman BÜLBÜL

Aydın Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Plan ve Bütçe
Esas Komisyon	İçişleri
Tarih: 1 Ekim 2023	Esas No: 2/1550

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
3 1 Ağustos 2023
Numara:

T B M M GENEL EVRAK
3 1 Ağustos 2023
No: 1276283

GENEL GEREKÇE

Büyük Menderes Havzası tarih boyunca hep önemli bir coğrafya olmuş, insanlığın gelişiminde öncü rol oynamıştır. Bu havzanın önemli merkezi yerleşim alanlarından birisi Nazilli ve çevresidir. Geçmişten günümüze birçok uygarlığa ev sahipliği yapmış olan bu topraklar tarihi ve arkeolojik zenginlikleri olan bir üretim ve kültür bölgesidir.

Maiandros (Büyük Menderes) ve Harpasos (Akçay) gibi stratejik nehirlerin geçtiği topraklarda yer alan Nazilli ve çevresi pek çok antik kent, kırsal yerleşim, kale ve höyük barındırmaktadır.

Lidyalılar döneminde para basma yetkisi ve mühim bir ticaret bölgesi olan Mastaura Antik Kenti Nazilli ilçesine bağlı Bozyurt mahallesindedir. Mastaura Antik kentinde yapılan kazı çalışmaları sonrasında Roma mimarisinin dünya üzerindeki en iyi örneği kabul edilen Kolezyum'un bir benzeri 2 bin 700 yıllık arena ortaya çıkmıştır.

Nazilli'de ilk yerleşim yeri ilk Lidyalılar tarafından kurulmuştur. Kurulan kentin Ege ve Ön Asya ülkeleri arasındaki ticaret yolu üzerinde bulunması Nazilli yöresinin önem kazanmasını ve gelişmesini sağlamıştır. Lidyalılardan sonra Persler bölgeye egemen olmuşlardır. Ayrıca bölgede Makedonya ve Roma uygarlıkları da yaşamıştır. Bizans döneminde ise Afrodisias ve Harpasa (Arpaz) piskoposluk merkezi olmuştur. Afrodisias antikçağın önde gelen mimarlık, sanat, heykeltıraşlık ve tapınma merkezlerindendir. Günümüzde de çok iyi korunmuş anıt yapıları ile Türkiye'nin en önemli arkeolojik yerlerinden biridir. 2009'da UNESCO tarafından Dünya Mirası Geçici Listesi'ne dahil edilen Afrodisias, 2017'de ise Dünya Mirası olarak tescil edilmiştir.

Selçukluların son dönemlerinde Menteşe Beyliği Nazilli yöresini ele geçirmiş, daha sonra Nazilli, Aydınoğulları beyliğine geçmiştir.

Osmanlı padişahlarından II. Murat döneminde ise Nazilli ve çevresi kesin olarak Osmanlı idaresi altına girmiştir.

Nazilli, Kurtuluş Savaşı döneminde çok önemli ve büyük görevler üstlenmiştir. Mondros Ateşkes Anlaşması sonrasında yapılan milli mücadele dönemi kongrelerinden Nazilli'de yapılmıştır. Nazilli Kongresinde işgal edilen yurt topraklarından Yunanlıları atmak için idari, siyasi, fiili savunma stratejileri belirlenmiştir.

Yunanlıların İzmir ve Aydın'dan sonra 3 Haziran 1919'da Nazilli'yi de işgal etmesinin ardından yerel kuvvetler Yörük Ali Efe ve Demirci Mehmet Efe kuvvet birliği yaparak düşmana karşı birlikte hareket etme kararı almışlardır. Yörük Ali Efe'nin 15-16 Haziran 1919'da Sultanhisar/Malgaç baskınıyla Nazilli ve çevresinde Yunanlılara karşı ilk direniş hareketi başlatılmıştır. 27 ay düşman işgalinde kalan Nazilli 5 Eylül 1922'de işgalden kurtulmuştur.

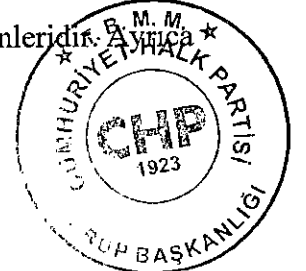
Ayrıca işgal zamanında Mustafa Kemal Atatürk'ün talimatıyla Celal Bayar (Galip Hoca) Kuvayı milliyeyi Nazilli'de örgütlemiş, bunun üzerine Demirci Mehmet Efe, Demirci Efe'nin kardeşi Demirci Ahmet Efe ve baş zeybek Sökeli Ali Efe ile birlikte Dokuzun Mehmet Efe, Dokuzun İbrahim Efe, Arslanlı Çavuş Ahmet Efe, İsabeylili Kaftanoğlu Deli Şakir Efe, Mestan Efe, Rumelili Yaşar Efe, Arnavut Bayram Efe, Kara İbrahim Efe, Bahri Efe, Murtaza Şen Efe, Çakır Mehmet Efe, Tazı Mehmet Efe, Çoban Süleyman Efe, Hacı Kara Mustafa Efe, Yazırlılı Habibin Ali Efe, İsabeylili Eşe Efe, Arpazlı Kara Ali Efe; Yörük Ali ile birlikte bölgede işgalcilere karşı savaşmışlardır.

Mustafa Kemal Atatürk, Nazilli'yi milli mücadele günlerinden itibaren farklı bir yere koymuştur. Keza Atatürk Nazilli'ye verdiği önemi 'istikbalde vilayet olacaktır' sözleri ile belirtmiştir.

Nazilli, tarihi ve turistik yerler açısından da zengindir. Nazilli'de bulunan Arpaz Beyler Konağı, Osmanlı Hamamı, Harpasa Antik Kenti, Mastura Antik Kenti, Nazilli Belediyesi Etnografya Müzesi, Nazilli Koca Camii, Aşağı Çarşı Camii, Dereağzı Şelalesi önemli turistik yerlerdendir.

Ayrıca Ege bölgesinin zeytin ağaçları ve doğal güzellikleri arasına kurulmuş önemli ticaret ve ulaşım yolu üzerinde yer alan Nysa Antik Kenti, Nazilli ilçesine yalnızca 15 dakika uzaklıktadır.

Evliya Çelebi'nin seyahatnamesinde Aydın'ı "Dağlarından bal ovalarından yağ akan şehir" tanımlaması şehrin verimli, bereketli topraklarından gelmektedir. Bu toprakların büyük bir kısmı Nazilli sınırları içerisinde bulunmaktadır. Menderes ırmağının beslediği Nazilli'nin geniş ovalarında dünyada da marka haline gelmiş olan ve ihracatı 100 milyon doları bulan "Sarı Lop" incir üretilmektedir. Bunun yanı sıra ağırlıklı olarak pamuk, çilek, yonca ve mısır, zeytin ve kestane hem yurtiçi hem de yurt dışı dağıtımda önemli rol oynayan tarım ürünleridir. Nazilli inciri ve Nazilli kestanesi marka değeri olan ürünlerdir.

Nazilli çevresi ilçeleri olan Sultanhisar, Yenipazar, Bozdoğan, Karacasu, Buharkent, Kuyucak ile İzmir Beydağ ve Kiraz ilçeleri ekonomik ve sosyal olarak Nazilli Merkez’le bütünleşmişlerdir.

Bakır, Maden kömürü, kuvars, talk, civa, gümüş madenleri bulunan Nazilli, incir ve zeytin fabrikalarıyla birlikte istihdam kapasitesi yönünden de önemli bir yerdir.

Nazilli’nin önemli tarım ürünlerinden olan çilek başta Rusya, Romanya, Sırbistan Polonya ve Belarus ülkeleri olmak üzere dünyanın çeşitli ülkelerine ihraç edilmektedir.

Aslında Nazilli’nin gelişmeye başladığı en önemli dönem 1930’lu yıllarda olmuştur. Açılışını Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün yaptığı Basma Fabrikası; sanayinin hızla gelişmesini sağlamıştır. Ayrıca bölge tarımı da fabrikadan etkilenecek, pamuk üretimi bilimsel bir temele oturmuş ve üretimde önemli artışlar sağlanmıştır.

Nazilli pamuk üretimi olarak Türkiye’de çok büyük bir potansiyele sahiptir. Nazilli’de üretilen pamuk elyaf kalitesi açısından dünyada en kaliteli olanlardandır. 1934 yılında kurulan dünya üzerinde sayılı kurumlardan olan Nazilli Pamuk Araştırma Enstitüsü pamuk konusunda bilimsel araştırmalar yaparak hem daha kaliteli pamuk üretilmesine hem de pamuk çekirdeği üretimiyle verimin daha fazla olmasında büyük katkı sağlamaktadır.

Nazilli Uğur Soğutma fabrikası ihracata ve iç piyasaya dayalı üretim ve istihdam açısından önemli bir merkezdir.

Bunun yanı sıra Nazilli Türk Patent ve Marka Kurumu tarafından tescillenmiş ve coğrafi işaretlere sahiptir. Bunun başında “Kar helvası” olarak adlandırılan yaz içeceği gelmektedir. 31 Mayıs 2018 tarihinde Türk Patent ve Marka Kurumu tarafından tescillenmiş ve coğrafi işaret almıştır. Bir diğeri ise kıymalı, yumurtalı peynirli, tahinli ve Nazilli Gülü olarak da adlandırılan yuvarlak kıymalı çeşitleri olan Nazilli Pidesi yöreye özgüdür. Nazilli pidesi de 18 Kasım 2020 tarihinde Türk Patent ve Marka Kurumu tarafından tescillenmiş ve coğrafi işaret almıştır.

Aydın iline bağlı Nazilli ilçesinin il olması, bölgenin il düzeyinde gelişmesini, ekonomik ve kültürel açıdan daha da ileri bir seviyeye ulaşmasını sağlayacaktır.

Bahsi geçen nedenlerle, Nazilli ilçesi merkez olmak üzere Sultanhisar, Yenipazar, Bozdoğan, Karacasu, Buharkent, Kuyucak ile İzmir Beydağ ve Kiraz ilçelerinin bağlanarak Nazilli adıyla yeni bir il kurulması hakkında kanun teklifi sunulması ihtiyacı doğmuştur.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Aydın iline bağlı Nazilli ilçesinin il yapılması ve kurulacak yeni ile bağlanacak ilçeleri düzenlenmektedir.

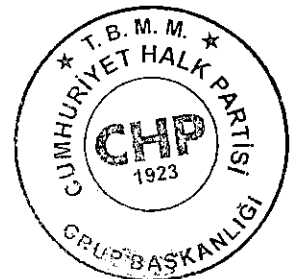
GEÇİCİ MADDE 1-Kanuna göre kurulacak Nazilli ilinin ihtiyaçlarını karşılamak üzere, gerekli kadrolar ihdas edilmesi öngörülmektedir.

GEÇİCİ MADDE 2-Yeni kurulan ilde İl Genel Meclisi'nin oluşumu düzenlenmektedir.

GEÇİCİ MADDE 3-Yeni kurulan il sınırları içindeki İl Özel İdaresi personelinin Özlük hakları ile alacak ve borçları düzenlemektedir.

MADDE-2 Yürürlük maddesidir.

MADDE-3 Yürütme maddesidir.

NAZİLLİ ADIYLA İL KURULMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- Halihazırda Aydın iline bağlı Nazilli ilçesi merkez olmak ve ekli (1) sayılı listede adları yazılı ilçeler bağlanmak suretiyle Nazilli adıyla bir il kurulmuştur.

GEÇİCİ MADDE 1-Bu kanunla kurulan ildeki kamu kurum ve kuruluşlarına ihdas edilecek kadroların belirlenerek, 2 Sayılı Genel Kadro Ve Usulü Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin ekli cetvellerinin ilgili bölümlerine eklenmesi hususunda Cumhurbaşkanlığı yetkilidir.

Bu kanunla kurulan ilde merkezi idare tarafından oluşturulacak teşkilatla ilgili her türlü atama işlemleri bu kanunun yürürlüğe girişinden itibaren geçecek 60 günlük süre içinde tamamlanır.

Bu süre içinde yeni kurulan il ve bu ile bağlanan ilçelerde merkezi ve mahalli idarelere ait her türlü iş ve işlemler ile idari ve adli davalar ve bunlara ilişkin bütün iş ve işlemler halihazır bağlılık durumuna göre yürütülür.

GEÇİCİ MADDE 2-Bu kanunla kurulan ilin genel meclisi, merkez ilçenin il genel meclis üyelerinden teşekkül eder. İl genel meclisi valinin davetiyle toplanır, organlarını seçer ve bütçesini yapar.

GEÇİCİ MADDE 3-Bu kanunla kurulan İl'e bağlanan ilçelerdeki il özel idaresinin bütün nakit, varidat, tahakkuk, tahsilat, bakaya, muamele ve hesapları, menkul ve gayrimenkulleri, hak, alacak ve borçları ve bunlarla ilgili defter, dosya ve evrak. Kanunun yürürlüğe girmesini takip eden 90ıncı günden itibaren bu ilçelerin bağlandığı İl Özel İdaresine geçer ve bu tarihi takip eden 10 günlük süre içinde devir ve teslimi yapılır.

Gayrimenkullerin tapu kayıtları harçsız olarak yeni kurulan ilin özel idaresi adına tashih ve tescil edilir.

Özel idare kadrolarında bulunup bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte görev yapan memur ve sözleşmeli personel, kadroları ve her türlü hak ve alacakları ile birlikte başkaca bir işleme gerek kalmaksızın Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibariyle bu ilçelerin bağlandığı İl Özel İdaresine devredilmiş sayılır.

Bu personelin, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden 90 günlük süre içindeki maaş ve ücretleri ile her türlü hak ve alacakları halen bulundukları İl Özel İdaresi'nce karşılanır. 90 günlük sürenin bitiminin maaş ve ücret ödeme tarihine denk gelmemesi halinde bu süre peşin ödenmiş olan en son maaş ve ücretin ait olduğu zaman sonuna kadar uzatılmış sayılır. Bu ödemeyi yapmış olan İl Özel İdaresi'nce herhangi bir iade talebinde bulunulamaz.

Bu kanunla kurulan İlin İl Özel İdare bütçesinin yürürlüğe gitmesine kadar geçen süre içinde bu ile bağlanan ilçelerdeki özel idarelere ait personelin özlük haklarına ilişkin her türlü

ödemelerin mahsubu bilahare yapılmak üzere, halen bağı bulundukları İl Özel İdaresi'nce karşılanmasına devam olunur.

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

(1) SAYILI LİSTE

NAZİLLİ İLİNE BAĞLANAN İLÇELER

SIRA NO	ADI	İLİ	İLÇESİ
1	NAZİLLİ	NAZİLLİ	MERKEZ
2	KUYUCAK	NAZİLLİ	KUYUCAK
3	BUHARKENT	NAZİLLİ	BUHARKENT
4	KARACASU	NAZİLLİ	KARACASU
5	BOZDOĞAN	NAZİLLİ	BOZDOĞAN
6	YENİPAZAR	NAZİLLİ	YENİPAZAR
7	SULTANHİSAR	NAZİLLİ	SULTANHİSAR
8	BEYDAĞ	NAZİLLİ	BEYDAĞ
9	KİRAZ	NAZİLLİ	KİRAZ

